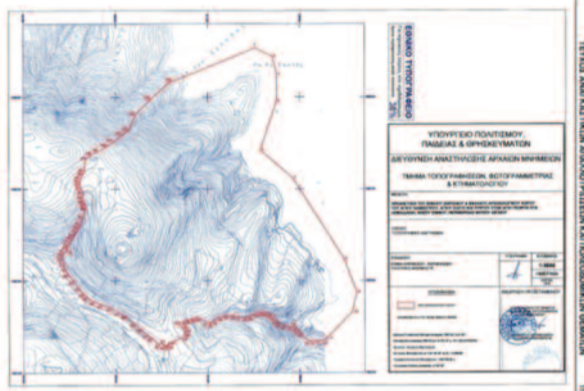

Εδώ Αχλάδα, εκεί Αχλάδα, πού νά 'ναι αυτή η Αχλάδα; ΜΙΑ ΕΥΘΥΜΗ ΙΣΤΟΡΙΑ ΠΑΤΡΙΔΟΓΝΩΣΙΑΣ ΜΕ ΧΑΡΤΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΠΡΟΕΚΤΑΣΕΙΣ

ΤΟΥ ΑΛΚΙΒΙΑΔΗ Ν. ΛΕΜΠΕΣΗ

Σε πρόσφατη συνεδρίαση του Δημοτικού Συμβουλίου, του πλέον αρμοδίου οργάνου που διαφεύγει τις τύχες του νησιού μας, επώθηκε πως αυτοί που καλούνται να ασχοληθούν με τα «κοινά» θα πρέπει «να γνωρίζουν την Σίφνο». Απολύτως σωστό και αδιαμφισβήτητο. Άλλωστε επώθηκε από χείλη που

αποδεδειγμένα γνωρίζουν κάθε σπιθαμή του νησιού. Όμως επειδή εγώ το εξέλαβα πως αφορούσε κάποιους σαν κι εμένα (αν όχι, αποκλειστικά εμένα), αποφάσισα να ενισχύσω τα ταχύρρυθμα μαθήματα τοπικής πατριδογνωσίας που παίρνω εδώ και 3 χρόνια.

Τί καλύτερος τρόπος να γνωρίσει κανείς τον τόπο του από το να τον περπατήσει; Αυτό άλλωστε μου συστήνουν όλοι οι γνώστες του νησιού εδώ και καιρό (το ίδιο και ο καρδιολόγος μου). Πολύ ωραία, λοιπόν, ετοιμάστηκα κι εγώ με όλα τα χρειώδη και αποφάσισα να εκδράμω. Από πού όμως να ξεκινήσω; Μια καλή ιδέα θα ήταν να πάω προς τα βόρεια του νησιού που μου είναι περισσότερο άγνωστα. Μήπως να συνδυάσω το τερπνόν μετά το ωφελίμου και να δώ ιδίους όμμασι την περιοχή όπου προγραμματίζεται να γίνει το διαβόητο υβριδικό ενεργειακό πάρκο, για το οποίο έχω ήδη εκφράσει τις τεκμηριωμένες επιφυλάξεις μου σε κάθε ευκαιρία; Καλή ιδέα. Να επισκεφθώ λοιπόν την «Αχλάδα»...

Πάνω που ετοιμάζομαι να ξεκινήσω, διαβάζω πως δημοσιεύθηκε επίτελους μετά από κάμποσα χρόνια η απόφαση του ΣτΕ για την κήρυξη της αρχαιολογικής περιοχής των μεταλλείων του ΑηΣώστη, που δικαιώνει την Αρχαιολογική Υπηρεσία απορρίπτοντας την προσφυγή του Δήμου Σίφνου. Έκτακτα. Στο δρόμο προς την Αχλάδα, ευκαιρία να περάσω και από τους προγραμματιζόμενους γεωαρχαιολογικούς περιπάτους που ήδη υλοποιούνται. Με ένα συμπάρο πολλά τραγόνια. Η γνωστή περιέργειά μου όμως με οδηγεί να διαβάσω το ΦΕΚ (φ.145, 03.07.2015). Και όπως είναι φυσικό, σε κάθε κήρυξη υπάρχει και χαρτογραφικό διάγραμμα. Μα, τί βλέπω εδώ στον χάρτη του ΦΕΚ; Η αρχαιολογική περιοχή περικλείει και τον «όρμο της Αχλάδας»!

Αμέσως, ευκαιρία να ξιφουλκήσω κατά των φαραωνικών έργων στην περιοχή. «Πού ξανακούστηκε, έργα μέσα σε κηρυγμένη αρχαιολογική περιοχή» γράφω στο facebook. Η αποστομωτική απάντηση έρχεται ακαριαία από τα πιο αρμόδια χείλη, του (συμπαθεστάτου σε μένα) Δημήτρη Ζαμπέλη, που μέχρι τότε ασκούσε και καθήκοντα Αντιδημάρχου με ευθύνη την Πολιτική Προστασία: «δεν είναι εκεί η Αχλάδα, είναι πιο πέρα»! Ωχ, πάλι αδιάβαστος πιάστηκα...

Ας ρωτήσω και τον Πρόεδρο του Συνδέσμου Σιφνίων, Αντώνη Ζαμπέλη, για επιβεβαίωση. «Όχι –μου λέει-. Τί δεν γνωρίζεις; Αχλάδα είναι ο όρμος δίπλα στα μεταλλεία του Αγ. Σώστη». Αρχίζει και μπερδεύει η κατάσταση. Θα ρωτήσω τον καλό μου φίλο Γιώργο Ντοκόπουλο που καθημερινά οργώνει τα μονοπάτια. Η απάντηση δεν αργεί. «Πράγματι, η Αχλάδα είναι ο επόμενος ορμίσκος πιο βόρεια από αυτόν που είναι δίπλα στον Αη Σώστη. Δες και τον χάρτη του Εγγλέζου του 1976 που σου δάνεισα για την Σιφνιακή Αρχαιοθήκη». Το επιβεβαιώνω και στον χάρτη αυτόν. Ισοπαλία 2-2 στις απόψεις. Ωραία, αλλά εγώ

τί κάνω τώρα;

Μήπως να μην βιαστώ να ξεκινήσω για την εκδρομή μου προτού καταλάβω και επιβεβαιώσω τον προορισμό μου. Καλή ιδέα αυτή με τους χάρτες. Άλλωστε τί τους έχουμε τους χάρτες, με τους οποίους έχω «φάει» μια ζωή; Μάλιστα, τώρα υπάρχουν και σε ψηφιακή μορφή, έχω αρκετούς από δαύτους στο κινητό μου, τακτικά ενημερωμένους. Έχω αγοράσει και αυτή την εφαρμογή TopoGuide των μονοπατιών, οπότε τί πρόβλημα έχω; Οργανωμένα πράγματα. Ας τους συμβουλευτώ λοιπόν προτού ξεκινήσω την εξερεύνηση.

Ορίστε! Φως φανάρι. Η Αχλάδα είναι πιο βόρεια από την θέση που μας δείχνει ο δημοσιευμένος χάρτης στο ΦΕΚ. Το επιβεβαιώνει ο χάρτης της ΑΝΑΒΑΣΗ (εκδόσεις 2003, 2015 και τελευταία του 2019), που του έχω εμπιστοσύνη. Αυτός άλλωστε υπάρχει επίσημα ανηρημένος σε όλα τα κεντρικά σημεία του νησιού και δείχνει τις sifnos-trails διαδρομές στα μονοπάτια. Άρα; (βιαστικό) συμπέρασμα: μάλλον ο χάρτης στο ΦΕΚ είναι λανθασμένος!

Ας ξεκινήσω επίτελους την εκδρομή, αρκετά το καθυστέρησα... Μια στιγμή όμως. Τί στο καλό «Σιφνιακή Αρχαιοθήκη» επιμελούμαστε τόσο καιρό στον Σύνδεσμο Σιφνίων; Ας ελέγξω και τον άλλο κλασικό χάρτη του εμπορίου, τον «πεζοπορικό» της TERRAIN (έκδοση 2009 και την πιο πρόσφατη τρίτη έκδοση του 2018). Ωπα! Σε αυτόν η Αχλάδα είναι αλλού, εκεί που την δείχνει και το ΦΕΚ! Τι κάνουμε τώρα;

Για κάτσε όμως (δικαιολογία, γύρευα, να αναβάλω

την πεζοπορεία)... Είναι δυνατόν ένα ΦΕΚ, το πλέον επίσημο κρατικό έγγραφο, να παρουσιάζει λάθος δεδομένα; Αν ισχύει κάτι τέτοιο, όλες οι σταθερές μας καταρρίπτονται. Ιδέα! Να κοιτάξω τον παλιό επίσημο χάρτη του 1909, αυτόν του «Γρυπάρη», που ο Σύνδεσμος Σιφνίων επιμελήθηκε και τύπωσε με πρόταση του θείου μου Αντώνη Ρωμάνου, του αντιπαιαγγελέα. Τζίφος. «Φρέαρ Αχλάδας» βρίσκω σημειωμένο στην περιοχή, όχι όμως και ονομασία του όρμου.

Ας κοιτάξω τα βιβλία μου με τα τοπωνύμια. «Αχλάδα...Θέσις στα ΒΑ του νησιού, επάνω από μικρό κόλπο γνωστόν με το όνομα Ριχάκια» γράφει ο Μ.

Φιλιππάκης στα «Τοπωνύμια της Σίφνου» (σελ. 70, έκδ. Αδ.Σιφνίων Αγ.Συμεών, 1989). Τα ίδια και ο Ν. Προμπονάς στη «Σιφνιακή Τοπωνυμολογία» (σελ.

268, Αθήνα, 2015): «...κολπίσκος στη ΒΑ ακτή και Β στον Τράχηλο». Και έχει μάλιστα και «Φρούδια» (τα βράχια από πάνω). Άρα, μάλλον δεν είναι δίπλα στον ΑηΣώστη, κατ' αυτούς.

Και τώρα τι γίνεται; Επόμενη λύση. Οι χάρτες της Γεωγραφικής Υπηρεσίας Στρατού (ΓΥΣ), το απόλυτο όπλο. Κάπου στην προσωπική μου βιβλιοθήκη πρέπει να έχω φυλαγμένον από την 10ετία του 1980 ένα τέτοιο χάρτη. Νά 'τος, έκδοση 1974. Ευκαιρία να τον προσθέσω στην Σιφνιακή Αρχαιοθήκη, μαζί και με την έκδοση του 1989, που επίσης είχα ξεχάσει πως έχω. Τόμπολα! Και στους δύο στρατιωτικούς χάρτες, ο όρμος Αχλάδας βρίσκεται ακριβώς εκεί που τον δείχνει και το ΦΕΚ, δίπλα στον ΑηΣώστη, στα όρια της κηρυγμένης αρχαιολογικής περιοχής. Κάτι ήξερε ο Πρόεδρος (ένας είναι ο Πρόεδρος)...

Τελικό συμπέρασμα. Δεν βγαίνει άκρη αφού άλλα λένε οι επίσημοι χάρτες και άλλα γνωρίζουν οι Σιφνιοί. Από την άλλη, είναι καθαρά θέμα τύχης (50-50) σε ποιά «Αχλάδα» θα καταλήξει ο τυχαίος τουρίστας αν ακολουθήσει τον ένα καθιερωμένο χάρτη του εμπορίου ενώ σε άλλη περιοχή θα πάει με τον άλλο χάρτη. Φυσικά, μικρό το κακό αν δεν πάω εγώ εκεί εκδρομή. Αντε όμως να συνεννοηθούμε με τις υπηρεσίες. Σκέψου να χρειαστεί να δωθούν από εδάφους οδηγίες για Αχλάδα σε κανένα πυροσβεστικό αεροσκάφος...

Επόμενη φάση. Επέστρεψα Αθήνα, γεύτηκα την σουρεαλιστική εμπειρία της σοβιετικής γραφειοκρατίας της ΓΥΣ με επιτόπια επίσκεψη στο Πεδίο του Άρεως (και μάλιστα σε εποχή υγειονομικών περιορισμών). Βεβαιώθηκα πως δεν υπάρχει πιο πρόσφατος επίσημος κρατικός χάρτης από αυτόν του 1989. Άρα μάλλον θα πρέπει να εμπιστευόμαστε την ιδιωτική πρωτοβουλία εμείς που «ΔΕΝ» γνωρίζουμε την Σίφνο. Το θέμα βέβαια -όπως είδαμε- είναι σε ποιόν από τους χάρτες θα τύχει να πέσει σε αυτή. Πήγα και στην Υδρογραφική Υπηρεσία στο Πασαλιμάνι, που όλο και κάτι περισσότερο περίμενα πως θα ξέρει για την Σιφνιακή ακτογραμμή, έστω για την περίπτωση πολεμικής απόβασης στην Αχλάδα. Ευχάριστη και εξυπηρετική εμπειρία εδώ, δεν λέω, αλλά απάντηση στο θέμα μου δεν βγήκε. Η έρευνα θα συνεχιστεί με τα ΦΕΚ χαρακτηρισμών αιγιαλού της περιοχής.

Μ' αυτά και μ' αυτά πέρασε η μέρα. Και η βδομάδα. Και ο μήνας. Και το καλοκαίρι. Σκέψου και να ήμουν κάποιος «ψείρας» ξένος πεζοπόρος τουρίστας που ήθελε να μοιραστεί την διαδρομή του υπεύθυνα στο διαδίκτυο... Δεν ξέρω εσείς τι θα κάνατε στην θέση μου. Το πιθανότερο είναι πως θα είχατε ήδη επιστρέψει από την εξερεύνηση γεμάτοι με ενέργεια από την πανέμορφη Σιφνέικη ύπαιθρο αντί για περιττά ζαλιζοερωτήματα. Εγώ όμως -πού θα μου πάει- θα το λύσω το μυστήριο. Θα την βρώ την Αχλάδα και τότε να δούμε «πόσ' απίδγια* βάντζει ο σάκχος».

*απίδγια=αχλάδια

